

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS
APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO
2024 METŲ ATASKAITŲ RINKINYS
(metai)

2025-03-____ Nr. ____
(data)
Vilnius

TURINYS

METINĖS ATASKAITOS:

FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA	2 psl.
VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA	4 psl.
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA	6 psl.
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	7 psl.
ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS	9 psl.
Bendroji informacija apie Pensijų anuitetų fondą	9 psl.
Pensijų anuitetų fondo apskaitos politika	10 psl.
Ataskaitose pateiktos informacijos paaiškinimai	18 psl.

Patvirtiname 2024 metų Pensijų anuitetų fondo ataskaitų rinkinyje pateiktą finansinę ir
nefinansinę informaciją:

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

(pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

**FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurais

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
1	2	3	4	5
A.	ILGALAIKIS TURTAS		62 729 774	37 260 214
I.	Ilgalaikis finansinis turtas	1	62 729 774	37 260 214
I.1	Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius		46 441 182	30 335 373
I.2	Investicijos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius		8 795 613	3 782 077
I.3	Investicijos į kitus ne nuosavybės vertybinius popierius		7 492 979	3 142 764
I.4	Išvestinių finansinių priemonių ir kitas ilgalaikis finansinis turtas		-	-
II.	Kitas ilgalaikis turtas		-	-
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS		4 109 716	2 544 944
I.	Ateinančių laikotarpių sąnaudos		-	-
II.	Per vienus metus gautinos sumos	2	1 569 320	1 125 924
II.1	Gautinos pensijų anuitetų įmokos		1 565 584	1 123 417
II.2	Gautinos finansavimo sumos iš valstybės biudžeto		-	-
II.3	Gautinos sumos už parduotą turtą		-	-
II.4	Kitos gautinos sumos		-	-
II.5	Sukauptos gautinos sumos		3 736	2 507
III.	Kitas trumpalaikis finansinis turtas	1	1 049 752	547 063
III.1	Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius		-	-
III.2	Investicijos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius		199 621	-
III.3	Investicijos į kitus ne nuosavybės vertybinius popierius		400 131	297 063
III.4	Išvestinių finansinių priemonių ir kitas trumpalaikis finansinis turtas		450 000	250 000
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	3	1 490 644	871 957
C.	IŠ VISO TURTO (A + B):		66 839 490	39 805 159

Eil. Nr.	Straipsniai	Past abos Nr.	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
D.	FINANSAVIMO SUMOS IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO		-	-
E.	ĮSIPAREIGOJIMAI		59 860 107	38 339 182
I.	Ilgalaikiai įsipareigojimai		56 525 653	36 230 685
I.1	Ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai	4	328 814	322 415
I.2	Ilgalaikiai pensijų anuitetų techniniai atidėjiniai	5	56 196 839	35 908 271
I.2.1	Pensijų anuitetų padengimo		56 196 839	35 908 271
I.2.2	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo)		-	-
I.3	Kiti ilgalaikiai atidėjiniai ir kiti įsipareigojimai		-	-
II.	Trumpalaikiai įsipareigojimai		3 334 454	2 108 497
II.1	Ilgalaikių skolinių įsipareigojimų einamųjų metų dalis		-	-
II.2	Ilgalaikių pensijų anuitetų techninių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai techniniai atidėjiniai	5	3 286 723	2 071 896
II.2.1	Pensijų anuitetų padengimo		3 190 593	2 004 558
II.2.2	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo)		-	-
II.2.3	Numatomų išmokų (mokėtinos išmokos)		96 130	67 338
II.3	Kitų ilgalaikių atidėjinių ir kitų ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis ir kiti trumpalaikiai atidėjiniai		-	-
II.4	Trumpalaikiai skoliniai įsipareigojimai		-	-
II.5	Mokėtinos sumos už valdymą ir administravimą	6	42 770	33 554
II.6	Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	6	4 961	3 047
II.7	Sukauptos mokėtinos sumos		-	-
F.	GRYNASIS TURTAS (A + B – D – E)	7	6 979 383	1 465 977
I.1	Einamųjų metų perviršis ar deficitas		5 513 406	2 427 467
I.2	Ankstesnių metų sukauptas perviršis ar deficitas		1 465 977	- 961 491
G.	IŠ VISO (D + E + F):		66 839 490	39 805 159

**VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Præjæs ataskaitinis laikotarpis
A.	PAGRINDINËS VEIKLOS PAJAMOS		23 018 870	13 028 818
I.	FINANSVIMO PAJAMOS (panaudotas finansavimas)		-	-
II.	PENSIJŲ ANUITETŲ ĮMOKŲ PAJAMOS	8	23 018 870	13 028 818
II.1.	Standartinio pensijų anuiteto		5 731 141	3 586 086
II.2.	Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		16 985 418	9 257 960
II.3.	Atidėtojo pensijų anuiteto		302 311	184 772
B.	PAGRINDINËS VEIKLOS SĄNAUDOS	9	- 24 521 488	- 14 197 570
I.	TECHNINIŲ ATIDËJINIŲ VERTËS PASIKEITIMAS		- 21 474 604	- 12 047 264
I.1	Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio		- 21 474 604	- 12 047 264
I.1.1.	<i>Standartinio pensijų anuiteto</i>		- 5 371 495	- 3 356 203
I.1.2	<i>Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu</i>		- 15 778 621	- 8 484 517
I.1.3	<i>Atidėtojo pensijų anuiteto</i>		- 324 488	- 206 544
I.2	Vienkartinių įmokų grąžinimo (pelno padalijimo) techninio atidėjinio		-	-
I.2.1	<i>Standartinio pensijų anuiteto</i>		-	-
I.2.2	<i>Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu</i>		-	-
I.2.3	<i>Atidėtojo pensijų anuiteto</i>		-	-
II.	PENSIJŲ ANUITETŲ IŠMOKŲ SĄNAUDOS		- 2 625 910	- 1 730 836
II.1	Standartinio pensijų anuiteto		- 677 101	- 426 546
II.2	Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		- 1 948 809	- 1 304 290
II.3	Atidėtojo pensijų anuiteto		-	-
III.	VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS		- 420 974	- 419 470
IV.	KITOS SĄNAUDOS		-	-
C.	PAGRINDINËS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS		- 1 502 618	- 1 168 752

D.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	10	7 016 024	3 596 219
I.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS		7 211 074	3 676 861
I.1	Finansinio turto tikrosios vertės padidėjimas ir perleidimo pelnas		6 879 301	3 530 344
I.2	Palūkanų pajamos		331 695	134 545
I.3	Kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos		78	11 972
II.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS		- 195 050	- 80 641
II.1	Finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimas ir perleidimo nuostolis		- 113 809	- 30 661
II.2	Finansinio turto nuvertėjimo ir nurašymo sąnaudos			-
II.3	Palūkanų sąnaudos		- 6 399	- 4 204
II.4	Kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos		- 74 842	- 45 776
E.	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIĐŲ TAISYMO ĮTAKA		-	-
F.	GRYNASIS PERVIRŠIS AR DEFICITAS		5 513 406	2 427 467

**GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Iš viso
1	2	3	4
1.	Likutis 2022 m. gruodžio 31 d.		- 961 491
2.	Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas		2 427 467
3.	Likutis 2023 m. gruodžio 31 d.		1 465 977
4.	Ataskaitinio laikotarpio grynasis perviršis ar deficitas	7	5 513 406
5.	Likutis 2024 m. gruodžio 31 d.		6 979 383

**PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Ataskaitinio laikotarpio patvirtintas biudžetas	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio patvirtintas biudžetas
1	2	3	4	5	6	7
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	11	19 497 070	13 111 100	10 720 845	12 179 200
I.	ĮPLAUKOS		22 576 703	16 356 100	12 907 353	14 561 600
I.1.	Iš pensijų kaupimo bendrovių gautos sumos (įmokos)		22 576 703	16 356 100	12 907 353	14 561 600
I.1.1.	Investavimui ir išmokoms skirtos lėšos		22 012 285	15 947 200	12 584 669	14 197 600
I.1.2.	Valdymui ir administravimui skirtos lėšos		564 418	408 900	322 684	364 000
I.2.	Kitos įplaukos		-	-	-	-
II.	IŠLAIDOS		- 3 079 633	- 3 245 000	- 2 186 508	- 2 382 400
II.1.	Anuitetų išmokų išlaidos		- 2 597 119	- 2 580 800	- 1 717 674	- 1 788 700
II.1.1	Standartinio pensijų anuiteto		- 676 669	- 596 300	- 426 341	- 413 100
II.1.2	Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu		- 1 920 450	- 1 984 500	- 1 291 333	- 1 375 600
II.1.3	Atidėtojo pensijų anuiteto		-	-	-	-
II.2.	Valdymo ir administravimo paslaugų		- 411 757	- 593 600	- 424 361	- 537 100
II.3.	Kitos išlaidos		- 70 757	- 70 600	- 44 473	- 56 600
B.	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	11	- 18 878 383	- 12 863 500	- 12 145 968	- 12 226 400
I.	Įgalaikio finansinio turto įsigijimas		- 22 630 985	- 12 995 100	- 12 865 630	- 12 271 900
I.1	Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių		- 5 168 876	- 970 900	- 652 633	- 1 670 900
I.2	Kito finansinio turto		- 17 462 109	- 12 024 200	- 12 212 997	- 10 601 000
II.	Įgalaikio finansinio turto perleidimas		3 723 104	-	1 181 127	-
II.1	Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių		-	-	-	-
II.2	Kito finansinio turto		3 723 104	-	1 181 127	-

III.	Terminuotųjų indėlių (padidėjimas) sumažėjimas		- 200 000	-	- 250 000	-
IV.	Palūkanos ir dividendai		213 552	131 500	79 492	45 500
V.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautai		15 946	-	- 290 957	-
C.	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	11	-	108 700	100 000	148 500
I.	Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto		-	-	-	-
II.	Gautos paskolos		-	108 700	100 000	148 500
III.	Gautų paskolų grąžinimas		-	-	-	-
IV.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautai		-	-	-	-
D.	VALIUTŲ KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI		-	-	-	-
I.	Pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		618 687	356 300	- 1 325 123	101 300
II.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pradžioje		871 957	1 188 400	2 197 080	500 300
III.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		1 490 644	1 544 700	871 957	601 600

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

I. BENDROJI INFORMACIJA APIE PENSIJŲ ANUITETŲ FONDĄ

Pensijų anuitetų fondas (toliau – Fondas) yra išteklių fondas, skirtas centralizuotai pensijų anuitetų mokėjimo veiklai vykdyti. Pensijų anuitetų fondo veiklos pradžia – 2020 m. liepos 1 d. Pensijų anuitetų fondo veiklos laikotarpis neribotas, o jo finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais. Fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, neturintis kontroliuojamųjų ir (arba) asocijuotųjų subjektų.

Fondą valdo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDFV), kuri Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo nustatyta tvarka yra pensijų anuitetų mokėtojas, atsakingas už Fondo lėšų naudojimą ir rezultatus. VSDFV yra socialinį draudimą organizuojanti viešojo administravimo įstaiga, užtikrinanti pensijų anuitetų mokėjimą jų gavėjams iki gyvos galvos, siekiant jiems didžiausios naudos, ir vykdanči Fondą lėšų apskaitą bei skaidrų ir tvarų valdymą. Pensijų anuitetų fondo lėšos yra saugomos ir valdomos atskirai nuo VSDFV ir kitų jos administruojamų fondų lėšų.

Nuo pat veiklos pradžios pensijų anuitetų mokėtojas siūlo tris pensijų anuitetų produktus (rūšis), kurių ypatumai nurodyti 1 lentelėje.

1 lentelė. Siūlomi pensijų anuitetai ir jų savybės

	Pensijų anuiteto rūšis		
	Standartinis	Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtas
Pensijų fonde sukaupto turto dalis, už kurią įsigyjamas pensijų anuitetas, proc.	100 %		Priklauso nuo amžiaus (11% - 99%)
Pensijų anuiteto mokėjimo pradžia	Prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo PKB diena		85-ojo gimtadienio diena
Paveldėjimo galimybė	Nėra	Iki 80-ojo pensijų anuitetų gavėjo gimtadienio	Pradėjus mokėti pensijų anuitetą – nėra. Atidėjimo laikotarpiu paveldima pensijų kaupimo bendrovės neišmokėta sukaupto turto dalis

Ataskaitiniu laikotarpiu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba) sėkmingai vykdė pensijų anuitetų mokėtojo veiklą. 2024 metais pensijų anuitetą įsigijo 1570 asmenų už bendrą 23.018.870 eurų sumą. Populiariausias pensijų anuitetas, kaip ir ankstesniais metais, buvo standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu - jį įsigijo 70 proc. pensijų anuitetų gavėjų.

Pagrindiniai pensijų anuitetų mokėjimo veiklos uždaviniai ir jų vykdymas 2024 m.:

1. Skatinti potencialius pensijų anuitetų gavėjus rinktis įsigyti pensijų anuitetą, o ne palikti pinigus pensijų fonde, suprasti pensijų anuitetų teikiamą naudą. Šiuo tikslu parengtas pensijų anuitetų komunikacijos planas 2024 metams, kuriame vienas iš rodiklių buvo – asmenų, įsigysiančių per metus pensijų anuitetą, skaičius ne mažiau kaip 900. 2024 m. pensijų anuitetus įsigijo 1570 asmenų. Taip pat peržiūrėta ir atnaujinta informacija apie pensijų kaupimą ir pensijų anuitetus (internetu svetainė, lankstinukas, asmeninė gyventojų paskyra), kad potencialūs pensijų anuitetų gavėjai gautų aktualią ir naudingą informaciją – „Sodros“ interneto svetainėje, gyventojų paskyroje, nuo 2024 m. rudens skelbiama informacija apie į asmens pensijų kaupimo fondą pervestas lėšas, išskaidant jas ir pagal lėšų šaltinį.
2. Sukurti aplinką, skatinančią darbuotojus tobulėti ir kelti kvalifikaciją, t.y. įgyvendinti kvalifikacijos kėlimo sistemą, kuri skatintų darbuotojus kelti profesinę kvalifikaciją. Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojai savo kvalifikacijai kelti per metus skyrė daugiau kaip po 15 val.
3. Sukurti pensijų anuitetų skyrimo ir indeksavimo modulį. Šiuo tikslu parengta pensijų anuitetų skyrimo, indeksavimo ir techninių atidėjinių skaičiavimo funkcinė specifikacija, pradėta rengti techninė specifikacija. Viešojo pirkimo procedūra pristabdyta dėl projekto "Užtikrinti duomenų kokybę bei sudaryti prielaidas jų atkartojamumui" numatyto pirkimo terminų, o papildomai bus parengta proceso, reikalingo kasdieniam investavimo modelio palaikymui iš įsipareigojimų pusės, funkcinė specifikacija. Dėl šių priežasčių viso PA modulio projekto pabaigos data nukeliama į 2026 m. rugsėjo 1 d.

II. APSKAITOS POLITIKA

Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas

Pensijų anuitetų fondo metinių finansinių ataskaitų rinkinys už 2024 metus yra parengtas pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS). VSDFV, tvarkydama Fondo finansinę apskaitą ir rengdama finansines ataskaitas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymu ir kitais teisės aktais.

Pensijų anuitetų fondo apskaitai taikoma tokia apskaitos politika, kuria užtikrinama, kad finansinių ataskaitų duomenys atitinka kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus. Jeigu nėra konkretaus VSAFAS reikalavimo, rengiant finansinių ataskaitų rinkinius vadovaujamosi bendraisiais apskaitos principais, nustatytais 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“. Rengiant šias metines ataskaitas taip pat vadovautasi 2020 m. gegužės 28 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-70 „Dėl pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Finansinių ataskaitų forma

Fondo ataskaitų rinkinį sudarančios finansinės ataskaitos parengtos laikantis finansinių ataskaitų rinkinio reikalavimų, nustatytų 1-ajame VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“. Metinių Fondo ataskaitų rinkinį sudaro 29-ajame VSAFAS „Pensijų anuitetų fondo apskaita ir ataskaitų rinkinys“ (toliau – 29 -asis VSAFAS) numatytos ataskaitos:

- finansinės būklės ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- veiklos rezultatų ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- grynojo turto pokyčių ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- pinigų srautų ataskaita, kurios forma nustatyta 29-ojo VSAFAS 1 priede;
- aiškinamasis raštas, kurio turinys numatytas 29-ajame VSAFAS „Pensijų anuitetų fondo apskaita ir ataskaitų rinkinys“ ir 6-ojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ I-IV skyriuose, o pastabų formos - 29-ojo VSAFAS 2-8 prieduose.

Metinių ataskaitų rinkinyje duomenys pateikiami eurais.

Finansinis turtas

Fondo finansinis turtas – pinigai ir pinigų ekvivalentai, sutartinė teisė pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau palankiomis sąlygomis, įsigyti kito subjekto vertybiniai popieriai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kito subjekto.

Fondo ilgalaikį finansinį turtą sudaro:

- investicijos į kolektyvinio investavimo subjektų (toliau – KIS) vienetus;
- investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius;
- kitas ilgalaikis finansinis turtas.

Fondo trumpalaikį finansinį turtą sudaro:

- per vienus metus gautinos sumos;
- trumpalaikės investicijos į pinigų rinkos priemones (išdo vekselius, komercinius popierius), terminuotuosius indėlius;
- pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Fondo finansinis turtas pirminio pripažinimo metu įvertinamas įsigijimo savikaina, į kurią neįtraukiamos tiesioginės sandorių sudarymo išlaidos. Finansinio turto apskaitos būdai taikomi, atsižvelgiant į finansinio turto pobūdį ir laikymo tikslą:

- *Parduoti laikomas finansinis turtas*, prie kurio priskiriamos investicijos į įmonių nuosavybės vertybinius popierius, investicijos į kolektyvinio investavimo subjektų vienetus, investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius, kurie nebus laikomi iki išpirkimo termino, taip pat finansinis turtas, kurį yra priimtas sprendimas parduoti. Toks turtas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje vertinamas *tikrąja verte*, kuri nustatoma remiantis kainomis, paskelbtomis aktyviojoje rinkoje paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną arba pagal patikimų viešų informavimo priemonių skelbiamą tokio turto vertę. Kai KIS vienetais prekiaujama skirtingose biržose, jų tikroji vertė nustatoma pagal viešai emitento publikuojamą grynujų aktyvų vertę (GAV), kurią nustato emitentas arba jo paskirtas KIS administratorius. Parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimas pripažįstamas finansinės investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis. Tokio turto palūkanos ir

dividendai pripažįstami finansinės investicinės veiklos pajamomis, kai Fondas įgyja teisę gauti pinigus.

- *Iki išpirkimo termino laikomas finansinis turtas*, prie kurio priskiriamos investicijos į ne nuosavybės vertybinius popierius, kurie turi nustatytus mokėjimus ir nustatytą išpirkimo datą ir kuriuos Fondas ketina ir sugebės laikyti iki išpirkimo termino. Toks turtas vertinamas amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normą, amortizaciją pripažįstant ataskaitinio laikotarpio finansinės investicinės veiklos pajamomis.
- *Per vienus metus gautinos sumos*, kurios vertinamos įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Šį turtą sudaro gautinos finansavimo sumos (iš valstybės biudžeto gautinos lėšos turtui, dengiančiam techninius atidėjinius, atstatyti); gautinos pensijų anuitetų įmokos (iš pensijų kaupimo bendrovių gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas); gautinos sumos už parduotus vertybinius popierius; kitos gautinos sumos. Gautinos pensijų anuitetų įmokos pripažįstamos dalyviui pateikus prašymą pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo.
- *Pinigai ir pinigų ekvivalentai* – pinigai bankų sąskaitose bei trumpalaikės (iki 3 mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į tam tikras pinigų sumas ir kurių vertės pokyčio rizika yra nereikšminga (pvz., terminuoti indėliai iki 3 mėn.).

Finansinis turtas (ar jo dalis) nurašoma tik tada, kai Fondas netenka teisės to finansinio turto (ar jo dalies) kontroliuoti, t.y. kai gauna visą sutartyje numatytą naudą, baigiasi teisių galiojimo laikas arba teisės perleidžiamos kitoms šalims. Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas nurašomas, kai pasibaigia iš išvestinės finansinės priemonės kylančios teisės.

Techniniai ir kiti atidėjiniai

Atidėjiny – įsipareigojimas, kurio galutinės įvykdymo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti ir kuris kyla dėl praėties įvykio.

Techninis atidėjiny – Fondo įsipareigojimas dalyviams ar jų paveldėtojams (toliau – dalyviai) mokėti ar paskirstyti pensijų anuitetą jo mokėtojo sprendime dėl pensijų anuitetų mokėjimo ar paskirstymo nustatytais sąlygomis.

Techniniai atidėjiniai skaičiuojami vadovaujantis priežiūros institucijos (Lietuvos banko) nustatytais reikalavimais, vertinant informaciją ir duomenis apie prisiimamą riziką pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo. Techniniai atidėjiniai kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai ir porūšiui sudaromi atskirai. Fonde sudaromi šie techniniai atidėjiniai:

- *Pensijų anuitetų padengimo (PAPTA)* - dalyviams mokėtinos sumos, kurių mokėjimo terminas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dar nėra suėjęs. Pripažįstamas priėmus dalyvio pensijų kaupimo bendrovei pateiktą prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Priskiriamas prie ilgalaikių įsipareigojimų, išskiriant einamųjų metų dalį,

kurią sudaro įsipareigojimo, kurį reikės apmokėti per 12 mėn. nuo einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos, suma;

- *Numatomų išmokėjimų (NITA)* - Fondo dalyviams Fondo mokėtinos sumos, kurių mokėjimo terminas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra suėjęs. Pripažįstamas, kai atsiranda Fondo prievolė mokėti dalyviams pensijų anuiteto išmoką už einamąjį ataskaitinį laikotarpį. Priskiriamas prie trumpalaikių įsipareigojimų;
- *Vienkartinių įmokų gražinimo (VJGTA)* - Fondo iš vienkartinių įmokų uždirbto pelno dalis, kurią Fondo valdymo organų nuožiūra numatoma paskirstyti dalyviams. Pripažįstamas Fondo valdymo organams priėmus sprendimą dėl dalies Fondo uždirbto pelno skyrimo dalyviams. Priskiriamas prie ilgalaikių ir (arba) trumpalaikių įsipareigojimų, atsižvelgiant į numatomą išmokų mokėjimo laiką.

Fondo techniniai atidėjiniai pirminio pripažinimo metu vertinami ir finansinės būklės ataskaitoje nurodomi dabartine išmokų verte. Techninių atidėjinių dabartinei vertei apskaičiuoti taikoma palūkanų norma nustatoma atsižvelgiant į priežiūros institucijos nustatytus reikalavimus.

Kiti atidėjiniai pripažįstami, kai Fondas turi įsipareigojimą dėl praeityje įvykusio įvykio, tikimybė, kad įsipareigojimą reikės padengti turto, yra didesnė už tikimybę, kad nereikės, o įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Kiti atidėjiniai vertinami pagal labiausiai tikėtiną dabartiniam įsipareigojimui padengti reikalingų išlaidų sumą paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Techniniai ir kiti atidėjiniai peržiūrimi ir jų vertė koreguojama pasibaigus kiekvienam ataskaitiniam laikotarpiui, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes, pagal paskutinės to ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis. Pensijų anuitetų padengimo ir vienkartinių įmokų gražinimo techninių atidėjinių vertės pasikeitimas parodomas Fondo veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Techninių atidėjinių vertės pasikeitimas“, numatomų išmokėjimų techninio atidėjinio sąnaudos nurodomos eilutėje „Pensijų anuitetų išmokų sąnaudos“.

Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai – įsipareigojimai perduoti pinigus ar kitą finansinį turtą kitai šaliai arba pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi galimai sau nepalankiomis sąlygomis.

Fondo apskaitoje finansiniai įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius, atsižvelgiant į jų numatomą įvykdymą per 12 mėnesių, skaičiuojant nuo einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos. Fondo ilgalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriami ilgalaikiai įsipareigojimai pagal gautas paskolas. Fondo trumpalaikius finansinius įsipareigojimus sudaro:

- ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis ir trumpalaikės paskolos;
- mokėtinos sumos už Fondo valdymą ir administravimą;
- mokėtinos sumos už įgytus vertybinius popierius;
- sukauptos mokėtinos sumos;
- kiti trumpalaikiai įsipareigojimai.

Pirminio pripažinimo metu ilgalaikiai įsipareigojimai įvertinami savikaina. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ilgalaikiai įsipareigojimai parodomi amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normą. Skirtumas tarp amortizuotos ir įsigijimo

savikainos pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos pajamomis, amortizacija – finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis. Trumpalaikiai įsipareigojimai vertinami įsigijimo savikaina.

Fondas iš apskaitos registru finansinį įsipareigojimą ar jo dalį nurašo tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, yra panaikinamas ar nustoja galioti.

Finansavimo sumos

Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto Fondui gali būti skiriamos Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka, jeigu turto, dengiančio pensijų anuitetų techninius atidėjinius, vertė tampa mažesnė negu pensijų anuitetų mokėtojo suformuotų pensijų anuitetų techninių atidėjinių suma, o pagal parengtą padėties atkūrimo planą neprognozuojamas padėties ištaisymas.

Gautinos finansavimo sumos iš valstybės biudžeto pripažįstamos, kai Fondas turi nuostolių, kuriems dengti skirti asignavimai patvirtinami tų pačių metų arba po jų einančių metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu. Sukauptos finansavimo pajamos iš valstybės biudžeto pripažįstamos, kai Fondo ataskaitinio ir ankstesnių laikotarpių nuostolius numatoma dengti iš valstybės biudžeto asignavimų, bet asignavimai dar nėra patvirtinti.

Pajamos

Pajamos – gauta, gaunama arba gautina ekonominė nauda už viešųjų paslaugų teikimą, prekių ir paslaugų pardavimą per ataskaitinį laikotarpį, kai turto vertė padidėja arba įsipareigojimai sumažėja, dėl ko padidėja grynasis turtas, išskyrus tiesioginį jo didinimą. Fondo pajamos pripažįstamos taikant kaupimo principą ir skirstomos į:

- finansavimo pajamas;
- pensijų anuitetų įmokų pajamas;
- finansinės ir investicinės veiklos pajamas.

Finansavimo pajamos registruojamos, kai Fondo gautinos arba gautos finansavimo sumos panaudojamos patirtiems nuostoliams kompensuoti, t.y. iš karto, kai remiantis dokumentais arba kita patikima informacija galima tiksliai įvertinti gautiną finansavimo sumą ir yra labai tikėtina, jog ši suma bus gauta.

Pensijų anuitetų įmokų pajamomis pripažįstamos iš pensijų kaupimo bendrovių gautos ir gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas. Šios pajamos pripažįstamos dalyviui pateikus prašymą pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo ir klasifikuojamos pagal pensijų anuitetų rūšį į:

- Standartinio pensijų anuiteto pajamas;
- Standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pajamas;
- Atidėtojo pensijų anuiteto pajamas.

Fondo finansinės ir investicinės veiklos pajamas sudaro:

- palūkanų (amortizacijos) pajamos;

- finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo ir perleidimo pelnas;
- kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos.

Palūkanų (amortizacijos) pajamos pripažįstamos kaupimo principu ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Pelnas dėl parduoti laikomo finansinio turto (akcijų, KIS vienetų) tikrosios vertės pasikeitimo pripažįstamas kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kai skirtumas tarp finansinio turto tikrosios vertės ir įsigijimo savikainos arba tikrosios vertės, buvusios paskutiniojo perkainojimo metu, yra teigiamas. Tikrosios vertės padidėjimo pelnu dengiamas to paties finansinio turto ataskaitinių metų tikrosios vertės sumažėjimo nuostolis.

Pelnas iš finansinio turto perleidimo apskaičiuojamas iš to turto pardavimo kainos atėmus paskutinę apskaitoje užregistruotą to turto tikrąją vertę arba amortizuotą savikainą ir pripažįstamas, kai Fondas perduoda visą riziką ir naudą, susijusią su finansiniu turtu, ir tikėtina, kad ekonominė nauda bus gauta.

Dividendų pajamos pripažįstamos akcininkų sprendimo dėl dividendų paskelbimo data. Skirto parduoti turto palūkanų pajamos pripažįstamos, kai įgyjama teisė gauti pinigus. Pajamos dėl išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės padidėjimo registruojamos ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje bei realizavus išvestinę finansinę priemonę. Šios pajamos mažinamos, ataskaitinių metų bėgyje sumažėjus išvestinių finansinių priemonių turto tikrajai vertei.

Sąnaudos

Sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, perdavimo, netekimo arba nuvertėjimo ir įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, dėl ko sumažėja grynasis turtas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą. Fondo sąnaudos skirstomos į pagrindinės veiklos ir finansinės investicinės veiklos sąnaudas. Pripažįstamos taikant kaupimo ir palyginimo principus.

Pagrindinės veiklos sąnaudas sudaro:

- techninių atidėjinių vertės pasikeitimo sąnaudos;
- pensijų anuitetų išmokų sąnaudos;
- valdymo ir administravimo sąnaudos;
- pagrindinės veiklos kitos sąnaudos.

Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro:

- palūkanų sąnaudos;
- finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimo ir perleidimo nuostoliai;
- finansinio turto nuvertėjimo ir nurašymo sąnaudos;
- kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos.

Techninių atidėjinių vertės pasikeitimo sąnaudos pripažįstamos dalyvio prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo data. Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje techninių atidėjinių sąnaudos koreguojamos sumažėjus ar

padidėjus techninių atidėjinių vertei, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes pagal paskutinės to ataskaitinio laikotarpio dienos duomenis.

Pensijų anuitetų išmokų sąnaudos pripažįstamos atsiradus prievolei sumokėti dalyviui pensijų anuiteto išmoką. Jos apskaičiuojamos kaip pensijų anuitetų išmokų per ataskaitinį laikotarpį ir numatomų išmokų techninio atidėjinio vertės pokyčio per ataskaitinį laikotarpį suma.

Valdymo ir administravimo sąnaudos patiriamos vykdamas pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir finansuojamos iš pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymui ir administravimui finansuoti skirto atskaitymo Pensijų kaupimo įstatyme nustatyta tvarka. Jei šio atskaitymo nepakanka valdymo ir administravimo sąnaudoms padengti, likusi sąnaudų dalis dengiama skolintomis lėšomis. Atskaitymo dydis tvirtinamas atitinkamų metų Fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu. Fondo valdymo ir administravimo sąnaudas sudaro: VSDFV Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių išlaidos, VSDFV Pensijų anuitetų fondo tarybos nariams mokamas atlygis už darbą, programinės įrangos amortizacija bei priežiūros išlaidos, kitos su Fondo veikla ir administravimu susijusios tiesioginės ir netiesioginės sąnaudos.

Parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės sumažėjimo nuostoliai pripažįstami kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, jei finansinio turto, apskaitomo tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimas yra neigiamas. Finansinio turto tikrosios vertės pasikeitimo nuostoliai dengiami to paties finansinio turto (grupės) ataskaitinių metų tikrosios vertės pasikeitimo pelnu. Finansinio turto perleidimo nuostoliai pripažįstami, jeigu finansinis turtas yra parduodamas už mažesnę kainą negu jo balansinė vertė ir apskaičiuojami iš to turto pardavimo kainos atėmus paskutinę apskaitoje užregistruotą to turto tikrąją vertę arba amortizuotą savikainą.

Palūkanų sąnaudos registruojamos ne rečiau kaip kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kitas finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro finansinių priemonių sandorių mokesčiai tarpininkams, vertybinių popierių saugojimo, operacijų mokesčiai ir kitos sąnaudos.

Operacijos užsienio valiuta

Sandoris ir su juo susijusi ūkinė operacija užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu įvertinama ir registruojama eurai, taikant paskutinį iki ūkinės operacijos dienos Europos Centrinio Banko paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį, arba Lietuvos banko skelbiamą orientacinį euro ir užsienio valiutos santykį tais atvejais, kai orientacinio euro ir užsienio valiutos santykio Europos Centrinis Bankas neskelbia.

Pelnas ir nuostoliai iš sandorių užsienio valiuta ir užsienio valiuta išreikšto finansinio turto ir įsipareigojimų likučių perkainojimo, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojami kaip finansinės ir investicinės veiklos pajamos ar sąnaudos. Veiklos rezultatų ataskaitoje rodomas bendras užskaitytas valiutų kurso pasikeitimo rezultatas, t. y. grynasis pelnas arba nuostoliai dėl teigiamos ir neigiamos valiutos kurso pasikeitimo įtakos.

Apskaitos politikos keitimas

VSDFFV direktoriaus patvirtinta Fondo apskaitos politika taikoma nuolat, siekiant palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Tokio palyginimo reikia finansinės būklės, veiklos rezultatų, grynojo turto ir pinigų srautų keitimosi tendencijoms nustatyti.

Apskaitos politikos keitimu yra laikomas ūkinių operacijų apskaitos ar dėl jų atsirandančio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir (arba) sąnaudų pripažinimo, klasifikavimo ir vertinimo apskaitoje pakeitimas. Apskaitos politika keičiama dėl VSAFAS pasikeitimo, arba jei toks reikalavimas nustatytas kituose teisės aktuose, taip pat siekiant tinkamiau parodyti Fondo finansinę būklę, veiklos rezultatus bei pinigų srautus. Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose parodomas taikant retrospektyvinį būdą. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitos registruose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį apskaitos politika pakeičiama, ir nurodomas einamojo ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių klaidų taisymo įtaka“. Šioje eilutėje parodoma apskaitos politikos keitimo poveikio dalis, susijusi su ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais.

Apskaitinių įverčių keitimas

Apskaitinis įvertis – remiantis prielaidomis, atsižvelgiant į dabartinę turto ir įsipareigojimų vertę ir tikėtiną naudą ar įsipareigojimus nustatomas apytikslis dydis, naudojamas turto ir įsipareigojimų vertei nustatyti. Fondo apskaitoje atliekami tokie apskaitiniai įverčiai, kaip finansinio turto tikrosios vertės, nustatymas, techninių ir kitų atidėjinių vertės nustatymas, finansinio turto ir įsipareigojimų amortizuotos savikainos nustatymas ir kita.

Apskaitiniai įverčiai yra peržiūrimi kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, jei pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo remtasi atliekant įvertinimą, arba atsiranda papildomos informacijos ar kitų įvykių. Apskaitinio įverčio pasikeitimo rezultatas įtraukiamas į tą veiklos rezultatų ataskaitos eilutę, kurioje buvo nurodytas pirminis įvertis, nebent pasikeitimas ataskaitiniu laikotarpiu turi įtakos tik finansinės būklės ataskaitos straipsniams.

Apskaitos klaidų taisymas

Ataskaitiniu laikotarpiu pastebėtos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose, taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vertinė išraiška individualiai arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškėmis yra didesnė nei 0,5 procento per finansinius metus Fondo pripažintų pagrindinės veiklos pajamų sumos.

Tarpusavio užskaitos

Sudarant finansinių ataskaitų rinkinį, turtas ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos nėra užskaitomos tarpusavyje, išskyrus atvejus, kai VSAFAS reikalauja arba leidžia tokią užskaitą. Fondo apskaitoje atliekamos užskaitos: finansinių metų finansinio turto (grupės) tikrosios vertės padidėjimo pelno ir nuostolių, finansinio turto perleidimo pajamų ir sąnaudų (likutinės vertės), valiutos kurso pasikeitimo įtakos pelno ir nuostolių.

Finansinės rizikos valdymo principai

Vadovaujantis Pensijų kaupimo įstatymu ir Pensijų anuitetų fondo investavimo politika ir strategija, Fondo turtas valdomas, siekiant užtikrinti jo saugumą, kredito kokybę, likvidumą ir pelningumą. Investavimui taikomi diversifikavimo reikalavimai, kai Fondo turtas paskirstomas tarp skirtingų finansinių priemonių, siekiant išvengti nepagrįstos rizikos. Fondo turto investavimo tolerancijos lygis yra apibrėžtas Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politikoje ir strategijoje. Atsižvelgiant į Fondo turto valdymo tikslus, Fondo turtas, skirtas investavimui ir išmokoms pensijų anuitetų gavėjams, yra suskirstytas į portfelius, kurių kiekvienas turi atskirą investavimo strategiją.

Investuojant Fondo turtą yra identifikuojamos šios pagrindinės rizikos: kredito, rinkos, likvidumo, šalies (politinė) ir koncentracijos. Rizikos valdymas Fondo lygmenyje apibrėžiamas Investavimo politikoje ir strategijoje, o konkretaus portfelio lygmenyje – to portfelio investavimo strategijoje.

2025 m. pavasario sesijoje planuojama svarstyti Pensijų kaupimo įstatymo (toliau – PKĮ) pakeitimus, kurie, kaip numatyta Vyriausybės programoje, turėtų pensijų kaupimą padaryti lankstesniu ir patrauklesniu. Planuojami pakeitimai ir dėl Konstitucinio teismo išvados, kad PKĮ turi būti numatyti atvejai, kada pensijų kaupimas gali tapti betikslu ir todėl dalyvis gali iš jo pasitraukti. Jei būtų įgyvendintos XIX Vyriausybės programos 154 punkto nuostatos dėl dalyvių galimybės neribotam laikui stabdyti įmokų į pensijų fondus mokėjimą, o sulaukusiems pensinio amžiaus žmonėms – laisvai pasirinkti pensijų fondų išmokų formas, padidėtų rizika, kad įplaukos į Pensijų anuitetų fondą, tuo pačiu ir atskaitymo, skirto valdymo ir administravimo sąnaudoms dengti, suma jau artimoje ateityje sumažės – tai gali padidinti papildomų paskolų poreikį, o esamų gražinimą pratęsti dešimtmečiui ar ilgiau. Dėl pasikeitusių potencialių pinigų srautų, o tiksliau - nelikus galimybei jų tinkamai prognozuoti, turės būti mažinama Fondo investavimo rizika, reikės keisti Fondo investavimo politiką ir strategiją, peržiūrėti ir perbalansuoti esamas investicijas, todėl ženkliai mažėtų pelno potencialas ir indeksavimo galimybės.

III. ATASKAITOSE PATEIKTOS INFORMACIJOS PAAIŠKINIMAI

1 pastaba. Finansinis turtas (investicijos)

Pensijų anuitetų fondo investavimas ir portfelių valdymas yra grindžiami apdairaus ir rūpestingo asmens (angl. „prudent person“) portfelio valdymo principais. Investavimui taikomi diversifikacijos reikalavimai, siekiant išvengti nepagrįstos rizikos. Fondo rizikos valdomos vadovaujantis Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politika ir strategija bei Pensijų anuitetų fondo investavimo politika ir strategija. Fondo turtas gali būti investuojamas į pinigų rinkos priemones, obligacijas, akcijas, investicinius fondus, valiutą, išvestines finansines priemones, trumpalaikius terminuotus indėlius.

Ilgalaikį Fondo finansinį turtą sudaro Garantinio ir Augimo portfelių investicijos. Garantinio portfelio investavimo tikslas – užtikrinti lėšas, reikalingas ilgesnio laikotarpio (5 metų ir daugiau) likvidumo ir ilgaamžiškumo rizikos valdymui, investuojant į saugius ne nuosavybės vertybinius popierius. Augimo portfelio investavimo tikslas - uždirbti tikslinę investicinę grąžą kiekvienam pensijų anuitetui per laikotarpį, ne ilgesnį kaip 20 metų. 2024 m. gruodžio 31 d. PAF portfelių bendra vertė buvo 65,05 mln. eurų (žr. 2 Lentelė). Į portfelių bendrą vertę nėra įskaičiuojamos gautinos sumos už įsigyjamus pensijų anuitetus ir pinigai sąskaitoje, skirtoje administravimo reikmėms.

2 lentelė. Pensijų anuitetų fondo turto pasiskirstymas tarp portfelių 2024 m. gruodžio 31 d.

Portfelis	Vertė, tūkst. eurų	Dalis, proc.
Likvidumo portfelis	1 485,94	2,28
Garantinis portfelis	15 961,29	24,54
Augimo portfelis	47 603,35	73,18
PAF portfelių turtas iš viso*	65 050,58	100,0

* Neįskaičiuojant gautinų sumų

PAF turtas buvo investuotas į pinigų rinkos priemones, terminuotuosius indėlius (Likvidumo portfelis, 3 lentelė), Europos Sąjungos šalių emitentų obligacijas (Garantinis portfelis, 4 lentelė ir Augimo portfelis, 5 lentelė) ir akcijų indeksus atkartojančius biržoje prekiaujamus fondus (toliau - ETF) (Augimo portfelis, 5 lentelė). Esant panašioms alternatyvoms pirmenybė buvo teikiama ESG¹ kriterijus atitinkančioms investicijoms. 2024 m. gruodžio 31 d. jos sudarė maždaug 31,8 proc. visų investicijų.

Augant pensijų anuitetų išmokų sumai, didesnė PAF turto dalis turi užtikrinti trumpalaikį likvidumą. Todėl Likvidumo portfelio lėšos yra investuojamos į pinigų rinkos priemones ir terminuotuosius indėlius, kurių terminas iki 6 mėnesių (pagal Investavimo politiką Likvidumo portfelis turi užtikrinti šešių mėnesių pensijų anuitetų išmokėjimus).

3 lentelė. Likvidumo portfelio sudėtis 2024 m. gruodžio 31 d.

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. eurų	Dalis portfelyje, %
AB "Šiaulių bankas" terminuotasis indėlis 2025-01-06	203,25	13,68
AB "Šiaulių bankas" terminuotasis indėlis 2025-03-19	250,25	16,84
AB "Šiaulių bankas" terminuotasis indėlis 2025-06-19	250,24	16,84
Prancūzijos vyriausybės išdo vekseliai 2025-01-25	299,60	20,16
Pinigai	482,60	32,48
Iš viso	1 485,94	100

Garantinis portfelis 2024 m. padvigubėjo ne tik dėl įmokų iš naujai įsigyjamų pensijų anuitetų, bet ir dėl realizuoto pelno perkėlimo iš Augimo portfelio. Šiame kontekste realizuotas pelnas nereiškia investicijų pardavimo ir pelno realizavimo finansinių ataskaitų prasme. Tai yra tam tikros portfelių valdymo taisyklės, pagal kurias paskirstomi

¹ ESG – aplinkosaugos (E), socialinės atsakomybės (S) ir gerosios valdymo praktikos (G) kriterijai

pinigai tarp portfelių – pasiekus tam tikrą Augimo portfelio vieneto vertę, mažinamas Augimo portfelis arba naujas įmokas ir portfeliui priskirtas pinigines lėšas nukreipiant į Garantinį portfelį, arba, jei tokių lėšų nepakanka, parduodant dalį Augimo portfelio investicijų.

4 lentelė. Garantinio portfelio sudėtis 2024 m. gruodžio 31 d.

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje	Tvarumas pagal prospektą
Lietuvos Respublikos vyriausybės skolos vertybiniai popieriai			
LR vyriausybės obligacijos 2025-08-04	199,62	1,25%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2026-06-02	99,06	0,62%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2028-03-03	95,60	0,60%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2028-04-25	207,74	1,30%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2029-06-19	199,33	1,25%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2029-12-15	1 756,65	11,01%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2031-07-03	1 123,18	7,04%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2032-02-12	2 166,58	13,57%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2032-06-01	246,10	1,54%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2034-02-13	1 966,86	12,32%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2035-10-22	544,33	3,41%	Ne
LR vyriausybės obligacijos 2050-07-28	390,18	2,44%	Ne
Kitų ES šalių vyriausybių skolos vertybiniai popieriai			
Estijos vyriausybės obligacijos 2032-10-12	201,45	1,26%	Ne
Latvijos vyriausybės obligacijos 2027-03-25	102,32	0,64%	Ne
Latvijos vyriausybės obligacijos 2033-07-12	202,08	1,27%	Ne
Latvijos vyriausybės obligacijos 2047-02-15	1 026,33	6,43%	Ne
Lenkijos vyriausybės obligacijos 2039-10-22	504,25	3,16%	Ne
Lenkijos vyriausybės obligacijos 2043-02-14	196,09	1,23%	Ne
Lenkijos vyriausybės obligacijos 2044-01-11	1 041,12	6,52%	Ne
Prancūzijos vyriausybės obligacijos 2038-05-25	409,98	2,57%	Ne
Vengrijos vyriausybės obligacijos 2029-07-25	100,65	0,63%	Taip
Lietuvos valstybės valdomų įmonių ir kredito įstaigų skolos vertybiniai popieriai			
EPSO-G obligacijos 2027-06-08	101,77	0,64%	Taip
Ignitis Group obligacijos 2030-05-21	552,20	3,46%	Ne
Šiaulių banko obligacijos 2028-12-05	702,42	4,40%	Ne
Valstybės investicinis kapitalas obligacijos 2025-03-08	100,53	0,63%	Ne
Valstybės investicinis kapitalas obligacijos 2027-06-30	101,43	0,64%	Ne
Kitų ES šalių valstybės valdomų įmonių ir kredito įstaigų skolos vertybiniai popieriai			
Altum obligacijos 2026-10-08	100,10	0,63%	Ne
ATS obligacijos 2027-01-20	200,84	1,26%	Taip
Banko PKO obligacijos 2029-06-18	204,40	1,28%	Ne
BGOSK 2044-09-13	600,92	3,76%	Ne
Latvenergo obligacijos 2027-05-05	101,60	0,64%	Taip
Latvenergo obligacijos 2028-05-17	100,17	0,63%	Taip
Latvenergo obligacijos 2029-02-22	208,47	1,31%	Taip
Luminor AS obligacijos 2026-01-16	106,93	0,67%	Ne

Pinigai	-	0,00%	
Iš viso	15 961,29	100 %	

2024 metais Europos centrinis bankas pradėjo pinigų politikos švelninimą ir bazinės palūkanas mažino keturis kartus nuo 4 proc. iki 3 proc., todėl mažėjo ir skolos vertybinių popierių palūkanos. Prognozuojama, kad ši politika tęsis ir 2025 metais, o bazinės palūkanos sumažės iki 2 proc. Visgi Garantinio portfelio pozicijų einamasis vidutinis metinis pajamingumas 2024 m. pakilo nuo 2,03 proc. metų pradžioje iki 3,06 proc. metų pabaigoje, t. y. tokią grąžą portfelis gaus kasmet, jei investicijos bus išlaikytos iki išpirkimo (pagal Garantinio portfelio investavimo strategiją, obligacijos laikomos iki išpirkimo). Pajamingumas augo, nes portfelyje didėjo naujų investicijų su aukštesniu pajamingumu svoris, daugiau buvo investuojama į ilgesnio termino obligacijas, siekiant ilgesniam laikui užfiksuoti aukštesnį pajamingumą. Portfelio finansinė trukmė metų pabaigoje išaugo nuo 7,12 iki 8,09 m.

5 lentelė. Augimo portfelio sudėtis 2024 m. gruodžio 31 d.

Finansinės priemonės	Vertė, tūkst. Eur	Dalis portfelyje, %	Tvarus pagal prospektą
iShares MSCI World SRI UCITS ETF	4 132,22	8,68%	Taip
Xtrackers MSCI World ESG UCITS ETF 1C	6 313,24	13,26%	Taip
Xtrackers MSCI World Value Factor UCITS ETF 1C	2 835,14	5,96%	Ne
SPDR MSCI World UCITS ETF (Acc)	4 311,54	9,06%	Ne
Vanguard S&P 500 UCITS ETF	3 603,08	7,57%	Ne
iShares Edge MSCI USA Value Factor UCITS ETF USD (Acc)	1 775,18	3,73%	Ne
SPDR S&P 500 ESG Leaders UCITS ETF (Acc)	3 694,25	7,76%	Taip
Xtrackers MSCI USA UCITS ETF 1C	4 604,35	9,67%	Ne
iShares MSCI Europe SRI UCITS ETF	4 091,77	8,60%	Taip
iShares MSCI Europe Value Factor UCITS ETF	1 775,57	3,73%	Ne
iShares Core MSCI Europe UCITS ETF EUR (Acc)	4 133,83	8,68%	Ne
Xtrackers MSCI Japan ESG UCITS ETF	1 622,96	3,41%	Taip
iShares Core MSCI Pacific ex-Japan UCITS ETF	661,44	1,39%	Ne
Xtrackers MSCI World Financials UCITS ETF 1C	719,04	1,51%	Ne
Xtrackers MSCI World Energy UCITS ETF	532,74	1,12%	Ne
ISHARES S&P 500 Information Technology UCITS ETF	513,63	1,08%	Ne
iShares Core MSCI EM IMI UCITS ETF USD (Acc)	569,11	1,20%	Ne
iShares MSCI EM ex-China UCITS ETF	552,10	1,16%	
Bulgarijos vyriausybės obligacijos 2036-05-13	339,14	0,71%	
Šiaulių banko subordinuotosios obligacijos 2033-06-22	288,33	0,61%	
Pinigai	534,70	1,12%	
Iš viso	47 603,35	100 %	

Augimo portfelio struktūra 2024 metais iš esmės nesikeitė, tik buvo papildyta keliais naujais ETF, siekiant diversifikuoti portfelį pagal fondų valdytojus. Daugeliu atveju lėšų perkėlimui (persikirstymui) iš Augimo portfelio į Garantinį portfelį pakako laisvų pinigų portfelyje ir naujų įmokų, tačiau kelis kartus reikėjo realizuoti turimas ETF pozicijas ar jų dalį. Nors iš Augimo į Garantinį portfelį buvo perkelta 6,75 mln. eurų realizuoto pelno, Augimo portfelis per metus išaugo 53 proc.

Finansinės būklės ataskaitoje šios Fondo investicijos klasifikuojamos į:

- *Investicijas į nuosavybės vertybinius popierius*, kurias sudarė kolektyvinio investavimo subjektų vienetai (ETF), kurių tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 46.441.182 eurai. Tai – Augimo portfelio investicijos, sudarančios 74 % ilgalaikių investicijų vertės. Lyginant su 2023 m., balansinė šių investicijų vertė padidėjo 1,5 karto. Kolektyvinio investavimo subjektai atkartoja pasaulio akcijų indeksus, įvertinančius atsakingo investavimo kriterijus;

- *Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius*, kurių amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 8.795.613 Eur. Tai – Garantinio portfelio investicijos, kurios sudarė 14 % Fondo ilgalaikių investicijų vertės ir, lyginant su 2023 m., padidėjo 2,3 karto. Obligacijos įsigytos Vyriausybės vertybinių popierių aukcionuose, nominalioji jų vertė 8.955.000 eurų, amortizacija skaičiuojama taikant apskaičiuotų palūkanų normą, kuri yra nuo 0 % iki 4,28 %. 2024 m. gauta 69.187 eurai šių obligacijų palūkanų;

- *Kitus ne nuosavybės vertybinius popierius*, kuriuos sudaro kitų ES valstybių narių vyriausybių bei privačių Lietuvos ir ES valstybių narių ūkio subjektų išleistos obligacijos, kurių balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 7.492.979 eurai ir kurios sudarė 12 % Fondo ilgalaikių investicijų vertės, o lyginant su 2023 m., padidėjo 2,4 karto. Didžiąją šių investicijų dalį sudaro Garantinio portfelio investicijos, kurių amortizuota savikaina laikotarpio pabaigoje buvo 6.865.509 eurų, nominalioji vertė 7.170.000 eurų, amortizacija skaičiuojama taikant apskaičiuotų palūkanų normą, kuri yra nuo 0,44 % iki 7,25 %. 2024 m. gauta 81.861 euras šių obligacijų palūkanų (įskaitant AB „Šiaulių bankas“ obligacijas, kurios buvo išpirktos 2024 m., pasinaudojus išankstinio išpirkimo teise). Likusią *Kitų ne nuosavybės vertybinių popierių* dalį sudaro Augimo portfelio investicijos į Bulgarijos euroobligacijas ir Šiaulių banko subordinuotas obligacijas, kurių tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 627.470 eurų, nominalioji vertė 540.000 eurų, 2024 m. gauta 33.072 eurai šių obligacijų palūkanų.

Fondo trumpalaikes investicijas sudaro:

- LR Vyriausybės vertybiniai popieriai, kurių išpirkimo terminas 2025 metais, amortizuotas savikaina 199.621 euras, nominalioji vertė 200.000 eurų (Garantinis portfelis);

- UAB „Valstybės investicinis kapitalas“ obligacijos, kurių išpirkimo terminas 2025 metais, amortizuotas savikaina 100.531 euras, nominalioji vertė 100.000 eurų (Garantinis portfelis);

- Prancūzijos išdo vekseliai (6 mėn.), kurių amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 299.600 eurų, nominalioji vertė 300.000 eurų (Likvidumo portfelis);

- Terminuotieji 6 mėn. trukmės 450.000 eurų indėliai AB „Šiaulių bankas“.

Per ataskaitinį laikotarpį Fondo investicijų vertė padidėjo 69 %, didžiąja dalimi dėl

naujų investicijų įsigijimo. Detalesnė informacija apie Fondo investicijų vertės pokyčius ir jų priežastis pateikta priede Nr. P1 „Finansinio turto (investicijų) pokyčiai“.

2 pastaba. Per vienus metus gautinos sumos

Per vienus metus gautinas sumas sudarė iš pensijų kaupimo bendrovių gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas, taip pat sukauptos terminuotųjų indėlių palūkanos. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iš pensijų kaupimo bendrovių gautinų sumų vertė buvo 1.565.584 eurai, t.y. 39 % daugiau nei praėjusiais metais, dėl didesnio dalyvių pateiktų prašymų dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, kurių apmokėjimo terminas nepasibaigęs, skaičiaus, taip pat didesnio pensijų kaupimo bendrovėse sukaupto turto vertės.

Sukauptos terminuotųjų indėlių AB „Šiaulių bankas“ palūkanos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo 3.736 Eur.

3 pastaba. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir jų ekvivalentus sudarė Fondo lėšų likutis sąskaitose, esančiose AB „Swedbank“. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Fondo banko sąskaitose laikomų pinigų vertė buvo 1.240.644 eurų. Iš jų 534.703 eurai priskiriami Augimo portfeliui, 482.599 eurų - Likvidumo portfeliui, kurio tikslas yra užtikrinti lėšas pensijų anuitetų išmokų mokėjimui trumpuoju laikotarpiu (6 mėnesiams). Pinigų ekvivalentus sudarė 250.000 eurų vertės terminuotasis indėlis AB „Šiaulių bankas“.

4 pastaba. Ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai

Ilgalaikius skolinius įsipareigojimus sudaro ilgalaikės Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos suteiktos beprocentės paskolos Fondo valdymo administravimo sąnaudoms finansuoti. Paskolos panaudotos dengiant 2020 - 2023 metų valdymo ir administravimo sąnaudas. 2024 metais naujų paskolų gauta nebuvo.

2020-2021 metais gautos 136.100 eurų paskolos grąžinimo terminas 2028-2030 m. Paskolos apskaičiuotų palūkanų norma paskolos gavimo metu reikšmingai nesiskyrė nuo sutartyje numatytos (0 %), todėl paskolos amortizuota savikaina sutampa su savikaina.

2022 metais gautos 108.000 eurų paskolos grąžinimo terminas 2026 m. Paskolos apskaičiuotų palūkanų norma paskolos gavimo metu reikšmingai skyrėsi nuo sutartyje numatytos (0 %), todėl paskola buvo diskontuota iki dabartinės vertės taikant Finansų ministerijos skelbiamas vidutines palūkanų normas (3,5777 % ir 3,5887 %), kurios naudojamos ir paskolos palūkanų sąnaudų (amortizacijos) skaičiavimui. Šios paskolos amortizuota savikaina 2024-12-31 buvo 100.947 Eur.

2023 metais gautos 100.000 eurų paskolos grąžinimo terminas 2027-2028 m. Paskolos apskaičiuotų palūkanų norma paskolos gavimo metu reikšmingai skyrėsi nuo sutartyje numatytos (0 %), todėl paskola buvo diskontuota iki dabartinės vertės taikant Finansų ministerijos skelbiamas vidutines palūkanų normas (nuo 3,2787 % iki 3,3456 %), kurios naudojamos ir paskolos palūkanų sąnaudų (amortizacijos) skaičiavimui. Šios paskolos amortizuota savikaina 2024-12-31 buvo 91.767 Eur.

Kita informacija apie gautas paskolas pateikta priede P2 „Informacija apie paskolų įvykdymo terminus ir palūkanų normas“.

5 pastaba. Techniniai atidėjiniai

Techniniai atidėjiniai sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nei vienas techninis atidėjiny negali būti neigiamas. Fondo įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną techninį atidėjinį, nėra įtraukiami sudarant kitą techninį atidėjinį.

Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjiny apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas. Sudarant pensijų anuitetų padengimo techninį atidėjinį yra atsižvelgiama į pensijų anuitetų fondo gaunamus atskaitymus pensijų anuitetų administravimo ir valdymo išlaidoms padengti (80% visų atskaitymų nuo vienkartinių įmokų), kurie yra išdėliojami tolygiai visam numatomam pensijų anuitetų galiojimo laikotarpiui ir daroma prielaida, kad trūkstama dalis yra dengiama paskolomis taip, kaip numatyta Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme. 2024 metų pabaigoje administravimo sąnaudos pensijų anuitetų padengimo techniniame atidėjinyje sudarė 1.174.841 eurą, iš jų standartinių pensijų anuitetų 291.493 eurai, standartinių pensijų anuitetų su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu 864.515 eurų ir atidėtųjų pensijų anuitetų 18.833 eurai.

Taikomos šios pagrindinės pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio apskaičiavimo prielaidos:

- *Mirtingumas*. Naudojama mirtingumo lentelė gauta atlikus Lietuvos gyventojų 2015-2019 metų mirtingumo analizę ir nustačius mirtingumo tikimybes vyrams ir moterims atskirai (atsižvelgiant į gaunamos pensijos dydį) bei gautas mirtingumo tikimybes apjungus pagal prognozuojamą pensijų anuiteto gavėjų portfelio struktūrą pagal lytį. Naudojama prielaida, kad 65 metų amžiaus pensijų anuitetų gavėjų bus tokios proporcijos: 60% vyrų ir 40% moterų. Kitų amžių vyrų ir moterų santykis apskaičiuojamas įvertinus atskirų lyčių išgyvenimo tikimybes;
- *Turto valdymo mokestis* (0,20%) – prielaida apie būsimas metines turto valdymo sąnaudas, skaičiuojama nuo vidutinės valdomo turto vertės. Prielaida atitinka planuojamas turto valdymo sąnaudas;
- Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų *palūkanų norma* (1,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža, skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža atidėjimo laikotarpiu (iki 85-ojo gimtadienio), skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės.

Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjiny skaičiuojamas kiekvienam galiojančiam sprendimui atskirai ir dar nepriimtiems sprendimams, kuriems jau yra pateiktas prašymas pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos išmokėjimo. Sudarius pensijų anuitetų padengimo techninį atidėjinį yra vertinamas jo pakankamumas lyginant su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte, kuri yra apskaičiuojama naudojant naujausias turimas mirtingumo (atsižvelgiant į anuitetų gavėjų lytį) ir tikėtinos investicinės grąžos prielaidas.

Nustatant tikėtiną investicinę grąžą yra atsižvelgiama į turto, dengiančio techninius atidėjinius, būklę bei investavimo strategiją. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo TA yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo TA padidinamas suma, kuriai nepakanka pensijų anuitetų padengimo TA. Vertinant 2024 metų pabaigos techninių atidėjinių pakankamumą buvo naudota palūkanų norma, įskaičiuota į pensijų anuitetų dydį, ir ta pati mirtingumo lentelė, kaip ir techninių atidėjinių skaičiavimui, naudojant skirtingas tikimybes vyrams ir moterims. Taip pat, vertintos ir pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo išlaidos bei jiems skirtos techninių atidėjinių dalies pakankamumas. Atliekant minėtą vertinimą buvo atsižvelgta ir į įstatymuose įtvirtintą valstybės įsipareigojimą suteikti paskolas pensijų anuitetų fondo administravimo sąnaudoms padengti. Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio einamųjų metų dalis finansinės būklės ataskaitoje pateikiama diskontuota būsimų išmokų verte. Numatomų išmokėjimų techninis atidėjiny, skirtas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs ir skaičiuojamas kiekvienam sprendimui dėl pensijų anuiteto mokėjimo atskirai. Vyriausiojo aktuario vertinimu, suformuoti techniniai atidėjiniai yra pakankami.

Pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio vertė per ataskaitinius metus padidėjo 56,6 % - didžiąja dalimi tai lėmė naujų anuitetų įsigijimas (2024 metais anuitetus įsigijo 1570 asmenų, lyginant su 877 - 2023 metais), taip pat ir 2024 metų pelno dalyviams paskirstymas, kurio dalis – 616.594 eurai buvo perkelta į PAPTA ateities anuitetų išmokų didinimui. Informacija apie techninių atidėjinių, sugrupuotų pagal atidėjinių ir pensijų anuitetų rūšis, vertę ir pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį, pateikta priede P3 „Techniniai atidėjiniai pagal anuiteto rūšį“.

6 pastaba. Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai

Kitus trumpalaikius įsipareigojimus ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė:

- 42.770 eurų – VSDFV mokėtinos sumos už Fondo valdymą ir administravimą 2024 m. gruodžio mėn.;
- 4.961 eurai - mokėtinos sumos už vertybinių popierių saugojimą 2024 m. gruodžio mėn.

7 pastaba. Grynasis turtas

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Fondo grynojo turto vertė buvo 6.979.383 eurai, t.y. padidėjo 4,7 karto dėl išskirtinio 2024-ųjų metų veiklos rezultato, 5.513.406 eurų grynojo perviršio.

8 pastaba. Pensijų anuitetų įmokų pajamos

Pensijų anuitetų įmokų pajamas sudarė iš pensijų kaupimo bendrovių gautos ir gautinos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas. Vertinant pajamas pagal pensijų anuitetų rūšį matyti, kad vis didesnę lyginamąją svorį įgauna pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu:

- 16.985.418 Eur, t.y. 74 % (2023 m. – 71 %) įmokų pajamų sudarė standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu įmokos, kai pensijų

anuitetas dalyviui mokamas periodiškai iki gyvos galvos, paveldimas Civilinio kodekso nustatyta tvarka;

- 5.731.141 Eur, t.y. 25 % (2023 m. - 28 %) įmokų pajamų sudarė standartinio pensijų anuiteto įmokos, kai pensijų anuitetas dalyviui mokamas periodiškai iki gyvos galvos, tačiau nepaveldimas;
- 302.311 Eur, t.y. 1 % (2023 m. - 1 %) įmokų pajamų sudarė atidėtojo pensijų anuiteto įmokos, kai pensijų anuitetas dalyviui pradedamas mokėti sukakus 85 metų amžių, mokamas periodiškai iki gyvos galvos, nepaveldimas.

Pensijų anuitetų įmokų pajamos ataskaitiniais metais padidėjo 76,7 %, lyginant su 2023 metais. Vidutinė 1 dalyvio vienkartinė įmoka iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto liko panaši kaip ir 2023 metais: 2023 m. vidutinė įmoka buvo 14.856 eurų, 2024 m. – 14.662 eurai. Tačiau reikšmingai padidėjo anuitetus įsigijusių asmenų skaičius: 2024 metais anuitetus įsigijo 1570 asmenų, t.y. apie 1,8 karto daugiau nei 2023 metais, kai anuitetus įsigijo 877 asmenys (žr. 6 lentelę). Tai galėjo lemti tiek po 2022 metų nuosmukio atsigavusios finansų rinkos, tiek ir kitos priežastys.

6 lentelė. Naujai įsigytų pensijų anuitetų dinamika 2020 – 2024 metais

Pensijų anuiteto rūšis	2020 m. II pusmetis	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.
Standartinis (ST)	52	150	193	218	348
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	155	509	674	593	1105
Atidėtasis (AT)	32	95	98	66	117
Iš viso:	239	754	965	877	1570

2024 m. mirė 15 pensijų anuitetus įgijusių asmenų, todėl 2024-12-31 galiojo 4361 pensijų anuitetų sutartys.

7 pastaba. Pagrindinės veiklos sąnaudos

Per ataskaitinį laikotarpį patirtas pagrindinės veiklos sąnaudas sudarė: techninių atidėjinių vertės pasikeitimo (88 %, lyginant su 2023 m. 85 %), pensijų anuitetų išmokų (11 %, lyginant su 2023 m. 12 %), valdymo ir administravimo (2 %, lyginant su 2023 m. 3 %) sąnaudos.

Techninių atidėjinių vertės pasikeitimo sąnaudas sudarė Pensijų padengimo techninio atidėjinio sąnaudos, 21.474.604 eurai, kurios 1,8 karto didesnės nei 2023 m. dėl smarkiai išaugusio naujai įgytų pensijų anuitetų skaičiaus ir vertės. Pasiskirstymas pagal pensijų anuiteto rūšį buvo: 73 % (70 % - 2023 m.) - standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, 25 % (28 % - 2023 m.) - standartinio pensijų anuiteto ir 2 % (2% - 2023 m.) - atidėtojo pensijų anuiteto.

2.625.910 eurų ataskaitinio laikotarpio pensijų anuitetų išmokų sąnaudas sudarė per ataskaitinį laikotarpį išmokėtos pensijų anuitetų išmokos - 2.597.119 eurų (tame tarpe 27.847 eurai pelno paskirstymas dalyviams), pakoreguotos NITA pokyčiu, 28.791 euru. Jų pasiskirstymas pagal pensijų anuitetų rūšį buvo: 74 % - standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (iš jų 79.724 eurai – paveldėtojams išmokėtos

sumos) ir 26 % - standartinio pensijų anuiteto išmokų sąnaudos (iš jų 63 eurai – paveldėtojams išmokėtos sumos). Atidėtojo anuiteto išmokų nebuvo. Santykinai reikšmingą anuitetų išmokų sąnaudų padidėjimą ataskaitiniais metais (52 % padidėjimas, lyginant su 2023 m. pensijų anuitetų išmokų sąnaudomis) lėmė vis didėjantis anuitetų išmokų gavėjų skaičius (nuo 2806 asmenų 2023 m. pabaigoje iki 4361 - 2024 m. pabaigoje).

Ataskaitinio laikotarpio Fondo valdymo ir administravimo sąnaudos buvo 420.974 eurai, t.y. tik 1,8 % nuo gautų ir gautinų vienkartinų įmokų, ir pirmą kartą nuo Fondo veiklos pradžios nesiekė vadovybės nustatyto 2,5 % atskaitymų nuo vienkartinų įmokų sumos. Tai įgalino 2024 metais nebenaudoti Finansų ministerijos teikiamos paskolos administracinėms išlaidoms padengti ir pradėti kaupti lėšas 2020-2023 metais iš Finansų ministerijos gautų paskolų grąžinimui. Tiesiogines valdymo ir administravimo sąnaudas sudarė Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokestis ir susiję mokesčiai (230.890 eurų), Fondo Tarybos narių atlygis (103.583 eurai) ir kitos tiesioginės sąnaudos, nurodytos priede P4 „Valdymo ir administravimo sąnaudos ir susijusi informacija“. Netiesiogines valdymo administravimo sąnaudas (75.691 eurą) sudarė Fondo veiklai naudojamos programinės įrangos amortizacija (30.660 eurų) ir priežiūros išlaidos (17.870 eurų), patalpų nuomos, eksploatacijos ir kitos išlaidos.

10 pastaba. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas

Ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos rezultatas – daugiau nei 7 mln. eurų pelno, kas 2 kartus viršijo 2023-ųjų metų rezultatą. Didžiaja dalimi šį pelną lėmė 6.879.301 euro pelnas dėl vertybinių popierių tikrosios vertės padidėjimo ir perleidimo, tame tarpe 30.883 eurai - Augimo portfelio obligacijų 2023 metais nepripažintas tikrosios vertės padidėjimo pelnas šias obligacijas apskaičius amortizuotos savikainos būdu. Palūkanų pajamas sudarė 302.340 eurų Garantinio ir Likvidumo portfelių ne nuosavybės vertybinių popierių amortizacijos ir Augimo portfelio obligacijų palūkanų pajamos (atėmus 15.456 eurus 2023 metų Augimo portfelio obligacijų amortizacijos, perklasifikuotos į tikrosios vertės padidėjimo pelną). Terminuotųjų indėlių ir einamosios sąskaitos palūkanų pajamos sudarė 29.355 eurus.

Finansinės investicinės veiklos sąnaudas sudarė 113.809 Eur nuostoliai dėl vertybinių popierių tikrosios vertės sumažėjimo ir perleidimo, 6.399 eurų gautų paskolų amortizacija (apskaičiuotų palūkanų sąnaudos). Kitas finansinės investicinės veiklos sąnaudas sudarė: 48.072 eurai - vertybinių popierių saugojimo mokestis, 26.770 eurų – komisiniai finansiniams tarpininkams už pavedimų vykdymą ir sandorių sudarymą.

Informacija apie ataskaitinio laikotarpio kitas finansinės ir investicinės veiklos pajamas ir sąnaudas pateikta priede P5 „Kitos finansinės ir investicinės veiklos pajamos ir sąnaudos“.

11 pastaba. Biudžeto vykdymas ir pinigų srautai.

2024 metais pensijų anuitetą įsigijo 1570 asmenų, t.y. apie 37 % daugiau nei planuota. Tai nulėmė, kad Fondo iš pensijų kaupimo bendrovių gautos vienkartinės įmokos iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas, 2024 m. viršijo planuotas įplaukas 1,38 karto (22.576.703 eurai vietoje planuotų 16.356.100 eurų). Atitinkamai, atskaitymai valdymui ir

administravimui finansuoti, taip pat investavimui ir išmokoms skirta lėšų suma 1,38 karto viršijo planuotas.

Faktinės išmokos pensijų anuitetų gavėjams 2024 metais iš esmės atitiko biudžete numatytas, t.y. viršijo 0,006 % (2.597.119 eurų vietoje planuotų 2.580.800 eurų). Nors standartinio pensijų anuiteto išmokos viršijo planuotas 13 % (676.669 eurų vietoje 596.300 eurų), tačiau standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu anuiteto faktinės išmokos buvo 3 % mažesnės, nei planuota (1.920.450 eurų vietoje planuotų 1.984.500 eurų). Iš viso dalyviams išmokėta 2.517.332 eurai, o paveldėtojams - 79.787 eurai, nors biudžete planuotos paveldėtos anuiteto išmokos buvo 261.200 eurų.

Dėl gerokai didesnės, nei planuota, gautų vienkartinių įmokų iš dalyvio vardu pensijų fonde sukaupto pensijų turto, kuriomis apmokamas dalyvio įgytas pensijų anuitetas, sumos, taip pat dėl biudžete nenumatytų 3.723.104 eurų įplaukų, gautų pardavus dalį Augimo portfelio investicijų (ETF), į ilgalaikius vertybinius popierius investuotų lėšų suma viršijo numatytą 74 % (22.630.985 eurai vietoje planuotų 12.995.100 eurų). 5,3 karto daugiau nei planuota, investuota į Lietuvos Vyriausybės ne nuosavybės vertybinius popierius (5.168.876 eurai vietoje planuotų 970.900) ir 45 % daugiau – į kitus nuosavybės ir ne nuosavybės vertybinius popierius. Siekiant padidinti investicinę grąžą, 2024 m. dalis Likvidumo portfelio lėšų buvo investuotos į trumpalaikes finansines priemones, 3 ir 6 mėn. trukmės Prancūzijos ir Estijos išdo vekselius: investuota 1.184.054 eurų, išpirkta už 1.200.000 eurų (gryniesi kiti investicinės veiklos pinigų srutai 15.946 eurai).

Investicinės veiklos išlaidos (mokesčiai tarpininkams, vertybinių popierių saugojimo mokesčiai ir pan.) atitiko numatytas biudžete (70.757 eurai ir 70.600 eurų atitinkamai). Tuo tarpu faktinės valdymo ir administravimo išlaidos 2024 m. buvo gerokai mažesnės nei planuota – tesiekė 69 % biudžete numatytų išlaidų apimties (411.757 eurai vietoje planuotų 593.600 eurų). Todėl, atsižvelgiant ir į didesnes nei planuota atskaitymų valdymui ir administravimui finansuoti gautas sumas, paskolos valdymo ir administravimo išlaidoms finansuoti faktinio poreikio nebuvo, nors biudžete buvo numatyta 108.700 eurų.

Fondo palūkanų įplaukos viršijo planuotas 1,6 karto (213.552 eurai vietoje biudžete numatytų 131.500 eurų) dėl tinkamai išnaudotų padidėjusių palūkanų normų rinkose galimybių. 2024 m. Fondo pinigai buvo investuoti ne tik į aukštesnių palūkanų normų ne nuosavybės vertybinius popierius, bet ir į terminuotuosius indėlius, taip pat gautos palūkanos už einamojoje sąskaitoje laikomus pinigus (Likvidumo portfelio lėšos).

PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMOJO RAŠTO PRIEDAI

FINANSINIO TURTO (INVESTICIJŲ) POKYČIAI 2024 METAIS

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurai

Eil. Nr.	Finansinio turto (investicijų) grupės pavadinimas	Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje	Per ataskaitinį laikotarpį								Balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
			įsigyta (įsigijimo savikaina)	parduota (balansinė vertė pardavimo momentu)	perkelta į (iš) kitą finansinio turto grupę	amortizacijos ** suma	valiutos kurso pokyčio įtaka** *	piniginės įplaukos	nurašyta	Nuvertėjimas arba tikrosios vertės pasikeitimas	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Ilgalaikis finansinis turtas (investicijos) ir suteiktos paskolos	37 260 214	22 630 985	- 3 378 432	- 298 392	247 798	-	- 551 048	-	6 818 649	62 729 774
1.1.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės obligacijos ir vekseliai	3 782 077	5 168 876	-	- 198 352	112 198	-	- 69 187	-	-	8 795 613
1.2.	Kiti vekseliai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3.	Kitos obligacijos	3 142 764	4 703 727	-	- 100 041	135 600	-	- 481 861	-	92 791	7 492 980
1.4.	Akcijos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5.	Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai	30 335 373	12 758 382	- 3 378 432	-	-	-	-	-	6 725 858	46 441 181
1.6.	Išvestinės finansinės priemonės	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Trumpalaikis finansinis turtas (investicijos) ir suteiktos paskolos*	547 063	1 336 694	-	298 392	17 602	-	- 1 150 000	-	-	1 049 752
2.1.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės obligacijos ir vekseliai	-	-	-	- 198 352	1 269	-	-	-	-	199 621
2.2.	Kiti vekseliai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3.	Kitos obligacijos	297 063	886 694	-	- 100 041	16 333	-	- 900 000	-	-	400 131
2.4.	Akcijos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5.	Kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.6.	Išvestinės finansinės priemonės	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.7.	Trumpalaikiai terminuoti indėliai	250 000	450 000	-	-	-	-	- 250 000	-	-	450 000
3.	Iš viso	37 807 278	23 967 679	- 3 378 432	-	265 400	-	- 1 701 048	-	6 818 649	63 779 526

* Nurodoma ir ilgalaikio finansinio turto, ir suteiktų paskolų einamųjų metų dalis.

** Amortizacijos sumą sudaro finansinio turto įsigijimo savikainos ir amortizuotos savikainos pirminio finansinio turto pripažinimo metu skirtumas ir amortizacijos sumos pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį.

*** Pavyzdžiui, terminuotųjų indėlių užsienio valiuta valiutos santykio pasikeitimo įtaka.

INFORMACIJA APIE PASKOLŲ ĮVYKDYMO TERMINUS IR PALŪKANŲ NORMAS

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurais

Eil. Nr.	Paskolos grąžinimo terminas	Nominalioji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje			Amortizuota savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		
		Paskolos be palūkanų	Paskolos su fiksuotąja palūkanų norma	Paskolos su kintamąja palūkanų norma	Paskolos be palūkanų	Paskolos su fiksuotąja palūkanų norma	Paskolos su kintamąja palūkanų norma
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Per vienus metus:	-	-	-	-	-	-
1.1.	Trumpalaikės paskolos	-	-	-	-	-	-
1.2.	Ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalis	-	-	-	-	-	-
2.	Nuo vieno iki penkerių metų	344 100	-	-	328 814	-	-
3.	Po penkerių metų	-	-	-	-	-	-
4.	Iš viso paskolų (1 + 2 + 3)	344 100	-	-	328 814	-	-

**VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS IR SUSIJUSI INFORMACIJA
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurais

Eil. Nr.	Straipsnio pavadinimas	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1	2	3	4
I.	DARBO UŽMOKESČIŲ GAUNANČIŲ ASMENŲ SKAIČIUS*	11	11
II.	TIESIOGINĖS VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS**	345 283	308 439
II.1.	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	334 473	299 293
II.2.	Kvalifikacijos kėlimo	4 241	190
II.3.	Komandiruočių	5 078	7 491
II.4.	Transporto	-	-
II.5.	Kitos	1 491	1 465
III.	NETIESIOGINĖS VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS***	75 691	111 031
IV.	VALDYMO IR ADMINISTRAVIMO SĄNAUDOS, IŠ VISO	420 974	419 470

* Tiesiogiai su Pensijų anuitetų fondo (toliau – Fondas) valdymu ir administravimu susijusių asmenų (Fondo valdymo organų nariai ir Fondo tvarkytojo darbuotojai) skaičius.

** Priskiriamos valdymo ir administravimo sąnaudos, apimančios tiesiogiai su Fondo valdymu ir administravimu susijusių asmenų darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, kvalifikacijos kėlimo ir kitas sąnaudas, kurias galima tiesiogiai priskirti Fondo veiklos vykdymo sąnaudoms.

*** Priskiriamos netiesiogiai su Fondo veikla susijusios sąnaudos (pavyzdžiui, patalpų nuomos, komunalinių paslaugų, įrangos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos) ir kitos, netiesiogiai su Fondo valdymu ir administravimu susijusios, sąnaudos.

**KITOS FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS IR SAŃAUDOS
PAGAL 2024 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**

Pateikimo valiuta ir tikslumas: eurais

Eil. Nr.	Straipsnio pavadinimas	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
1	2	3	4
I.	KITOS FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS	78	11 972
I.2.	Pelnas dėl valiutos santykio pasikeitimo	-	-
I.3.	Baudų ir delspinigių pajamos	78	-
I.4.	Dividendai	-	-
I.5.	Kitos	-	11 972
II.	KITOS FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SAŃAUDOS	- 74 842	- 45 776
II.2.	Nuostolis dėl valiutos santykio pasikeitimo	-	-
II.3.	Baudų ir delspinigių sąnaudos	-	-
II.4.	Kitos	- 74 842	- 45 776